

Naslov originala:

Happy Money: *Understand and Heal Your Relationship with Money*

Ken Honda

Copyright © 2019 by Ken Honda

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2021

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Jelena Radojičić

LEKTURA I KOREKTURA:

Nataša Ninković

DIZAJN KORICE:

Sara Vranić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1.000

IZDAVAČ:

Publik praktikum, imprint Harmonija

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA:

2021

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

SREĆAN NOVAC

Ken Honda

HARMONIA

Postanite deo pokreta „srećan novac”!

Put srećnog novca se najlakše prelazi u društvu.

Ako želite da dobijete podršku, pronađete dodatne informacije i povežete se sa zajednicom ljudi koji uče kako da žive sa srećnim novcem, pridružite nam se besplatno putem sajta www.happymoneymovement.com.

Svim ljudima u mom životu koji su sa mnom podelili
svoja iskustva i pokazali mi sve ono lepo što se može
postići novcem, kao i ružne načine na koje on utiče na
nas; ova knjiga je za vas.

Sadržaj

PREDGOVOR

Da li se vaš novac smeši?

9

UVOD

Srećan i nesrećan novac

15

PRVO POGLAVLJE

Šta vama znači novac?

Rešite misteriju novca

23

DRUGO POGLAVLJE

Mentalna i emocionalna
finansijska inteligencija

49

TREĆE POGLAVLJE

Novac i vaš život

83

ČETVRTO POGLAVLJE

Tok novca

109

PETO POGLAVLJE

Budućnost novca

135

PREDGOVOR

Da li se vaš novac smeši?

Pre nekoliko godina doživeo sam jedinstveno iskustvo koje je postalo nadahnuće za okvir i naslov ove knjige. Žena koju sam upravo upoznao na zabavi pitala me je može li da pogleda moj novčanik.

Koliko god da ovo pitanje nekima zvuči šokantno, u japanskoj kulturi nije posebno neuobičajeno da neko zatraži da pogleda sadržaj tuđeg novčanika. Pošto je u prostoriji bilo mnogo drugih ljudi, nisam se plašio da će pobeći s mojim identitetom – ili novcem. Zato sam joj, uz malo oklevanja, predao svoj kožni novčanik.

Međutim, malo sam se štrečno kada je odmah otvorila pregradu s gotovinom i počela da vadi sve krupne novčanice.

„Ova je u redu. Ova je dobra. I ova je dobra”, govorila je tiho, sebi u bradu, procenjujući novčanice jednu po jednu. Na trenutak sam pomislio da traži nešto posebno. *Možda na novčanicama postoje posebni simboli ili oznake?* Međutim, brzo sam shvatio da ne traži ništa slično. Zatim me je ponovo zaprepastila počevši da slaže novčanice na način koji nikada do tada nisam video.

„Svaka čast. Sav novac vam izgleda dobro”, rekla je kada je u novčanik vratila novac koji je sada bio poređan na novi način i pružila mi ga.

„To su divne vesti”, odgovorio sam, zbunjen, ali s određenim olakšanjem jer sam prošao test. „Samo, izvinite što pitam, šta ste tražili?”

„Proveravala sam da li se vaš novac smeši ili ne.”

SREĆAN NOVAC

Zatim je objasnila da se novac smeje ili plače u zavisnosti od toga kako je dat ili primljen. Ako je dat iz osećaja krivice, besa ili tuge, novac će „plakati”. Nasuprot tome, ako se daje iz ljubavi, zahvalnosti ili sreće, novac će se smešiti – čak i smejati – jer je prožet pozitivnom energijom davaoca.

Novac ima sposobnost da se smeje ili plače?

Novac se menja kada se daje s određenom energijom ili osećanjem?

ŠTA?

Iako sam u to vreme finansijski već dobro stajao i mislio da znam mnogo o novcu, bio sam zatečen ovim saznanjima. Vidite, uvek sam imao sreće s novcem. Kada sam imao dvadeset godina, doneo sam odluku da budem srećan i bogat do tridesete. Tako sam pokrenuo sopstveni konsultantski i računovodstveni posao, i u dvadesetim godinama sam pomogao mnogim ljudima kojima je bila potrebna pomoć u vezi sa finansijama i poslom.

U tom procesu sam se dobro snašao, toliko dobro da sam u dvadeset devetoj godini, kada smo supruga i ja tek dobili ćerku, imao slobodu da odlučim da ostanem kod kuće i odgajam je. To je bio jedan od najsrećnijih perioda u mom životu – i to je bila najbolja odluka koju sam ikada doneo, ne samo zbog toga što sam mogao da provodim više vremena s ćerkom već i zbog toga što sam s njom otkrio novu karijeru: pomaganje *milionima* drugih da vode srećan, uspešan i miran život.

Sve se dogodilo jednog divnog dana dok sam sa ćerkom bio u parku. Uživali smo u igri kada sam video jednu majku sa ćerkicom otprilike istog uzrasta kao i moja kako se svađaju. Majka je bila uznemirena i u žurbi. Vikala je: „Mama mora na posao! Zato idemo kući.” Ali malena je neprestano govorila majci: „Tek smo stigle. Hoću još da se igram! Molim te!” Nakon nekoliko minuta borbe, majka je odvela neraspoloženu devojčicu kući. Osećao sam se tako užasno zbog njih dve. Znao sam da bi i ta majka radije ostala u parku da je imala izbora. Na kraju krajeva, bio je lep i sunčan dan. Koji roditelj ne bi želeo da ga provede napolju i igra se sa svojim detetom? U tom trenutku sam odlučio da moram nešto da preduzmem. Poželeo sam da pomognem ne samo ovoj majci već i svim roditeljima i ljudima koji se bore da sastave kraj s krajem. Poželeo sam da je

oslobodim bola, stresa i frustracije. Zato sam tog popodneva, kada je mojoj ćerki dosadila igra, odlučio da napišem kratak esej koji će sadržati saznanja o sticanju novca i postizanju uspeha koja sam godinama sticao.

Kada sam počeo, mislio sam da ću uspeti da napišem samo pet stranica. Međutim, kada sam završio za taj dan, zapanjio sam se videvši da sam napisao dvadeset šest stranica u cugu. Toliko sam se uzбудio da sam odštampao esej, spojio stranice spajalicom i odmah počeo da ih poklanjam prijateljima. Na moje iznenađenje, svidelo im se. Ubrzo su počeli da me zovu nepoznati ljudi i govore mi da su čuli za to i da žele primerak za sebe. Tako sam nekoliko dana svakodnevno štampao primerke, spajao ih heftalicom i slao ljudima koji su ih tražili. Međutim, brzo sam se umorio od svakodnevnog spajanja brošura. Pošto što sam se požalio prijatelju na ceo proces, preporučio mi je obližnju štampariju. Prodavac s kojim sam razgovarao telefonom me je nagovorio da naručim tiraž od tri hiljade primeraka kako bih smanjio troškove. Bez razmišljanja sam pristao!

Nije prošlo mnogo vremena, a do moje kuće su došla dva kamiona da istovare nešto što je ličilo na skladište puno kutija. Zamislite izraz lica moje žene kada je ugledala palete s knjigama koje su zatrpale čitavu jednu sobu. Pošto je dobra, oprostila mi je. *Na neki način*. Dozvolila je da to ovoga puta prođe, uz jedan uslov: imao sam mesec dana da se rešim svih kutija.

I šta sam uradio? Počeo sam da delim knjižice ljudima koje sam poznavao i koje nisam. Međutim, kada sam ih sve razdelio, nastavio sam da primam porudžbine. U početku nisam znao da li ih ljudi traže zato što je sadržaj dobar ili zato što je besplatan. Ipak, znao sam da sam postigao nešto veliko. A kada sam dostigao sto hiljada poklonjenih primeraka, definitivno sam znao. U tom trenutku me je zaista i pozvao izdavač, koji me je pitao da li sam zainteresovan da napišem celu knjigu. Najpre sam odgovorio: „Nema šanse! Ja nisam pisac!” Ali izdavač je bio uporan: „Imate sve vreme ovog sveta. Zašto ne pokušate?” Nisam mogao da mu protivrečim. Trebalo je da ćerka uskoro krene u vrtić, a šta bih onda ja radio sve to vreme?

Valjda bih mogao da pišem.

I upravo sam to uradio.

SREĆAN NOVAC

Od tog sudbonosnog dana na igralištu objavio sam više od pedeset knjiga i prodao gotovo osam miliona primeraka u Japanu. Nije loše za tatu u penziji kome je ideja pala na pamet dok je bio na igralištu sa svojom ćerkom. Ono što je počelo kao iznenadni uvid, i želja da pomognem zaposlenoj majci koja se muči, nije se pretvorilo samo u karijeru već i u moj životni cilj. Shvatio sam da mi je cilj da pomognem drugima da otkriju *svoje* ciljeve – i da u međuvremenu postanu uspešni i slobodni. Nepotrebno je reći da sam, nakon što sam napisao pedeset knjiga, mislio da prilično shvatam „u čemu je stvar” s novcem. Ali kada mi je nova prijateljica, tajanstvena žena s novčanikom, vratila novčanik, ponovo sam se zamislio, baš kao i onda, pre mnogo godina na igralištu.

Ovoga puta sam počeo da razmišljam o novcu kao energiji.

NOVAC KAO ENERGIJA

Držeći novčanik koji mi je upravo vratila nova prijateljica, pomislio sam: *Kakvo olakšanje. Sav novac koji sam tokom godina zaradio i primio došao je od srećnih ljudi – od zahvalnih i radosnih ljudi.* Zatim sam kratko razmišljao o tome kako sam zaradio svoj novac. Da, zaista sam sav novac primio služeći. Pomagao sam drugima da postanu uspešni i bogati, i da se osnaže. Pomagao sam drugima da steknu osećaj mira, radosti i zahvalnosti. Pomislio sam na to kako su se osećali ljudi koji su mi plaćali dok su čitali moje knjige ili posećivali seminare i radionice. (Držao sam seminare širom sveta, pred hiljadama ljudi.) Zatim sam pomislio na svoje knjige i to koliko je ljudi promenilo svoj život zahvaljujući njima. Menjali su poslove, venčavali se, dobijali decu, napuštali nesrećne ili toksične odnose. Mnogi su mi javili da su pokrenuli sopstveni posao. Neki su čak ni iz čega razvili posao i napravili uspešne kompanije. Javljali su mi se i drugi, koji nisu postali basnoslovno bogati, ali su se smatrali imućnima – i bili veoma srećni bez obzira na stanje na svom bankovnom računu. Pošto više nisu bili pod stresom zbog novca, bili su slobodni da počnu da žive bolje. Iako me često nazivaju „guruom” ili „isceliteljem” novca, dok sam stajao i gledao u svoj novčanik, shvatio sam da se moj pravi posao sastoji u tome da pomognem drugima da otkriju alate koje već poseduju *u sebi* kako bi iscelili

sopstvene živote i odnose s novcem. Tada mi je palo na pamet da je tačno to da su *svi ljudi koji su mi dali novac u njega ulili ta osećanja zahvalnosti i radosti – toliko energije sreće*. Sav ovaj nasmejani novac u mom novčaniku bio je tu zbog drugih. *Naravno! Naravno da je novac energija!* Tada sam počeo da razmišljam o svojim osećanjima i energiji koju prenosim na druge kada koristim novac.

Stajao sam tamo nekoliko sekundi i shvatio: *Toliko emocija je umešano u naš novac!* Toliko nas se kreće unaokolo sa svom tom energijom, koja ne utiče samo na nas već i na druge ljude. Volimo da razmišljamo o novcu kao da je samo broj ili komad papira, ali on je mnogo više od toga. Novac sa sobom nosi mnogo emocija – više nego što uopšte shvatamo. Čak i kada smo toga svesni, kao kada smo pod stresom zbog beskrajnih gomila računa i malih plata ili nemamo ušteđevinu za budućnost, često mislimo da smo nemoćni. Osećamo se beznadežno i poraženo. Čak smo ozlojeđeni i ljubomorni na druge koji imaju više nego mi. Ponekad čak odustajemo od pokušaja da zaradimo ili primimo više. Umesto toga, govorimo stvari poput: „Tako je, kako je; mi tu ne možemo ništa!” Suviše mnogo ljudi o novcu razmišlja kao o neprijatelju, nekoj mračnoj sili koja nas sprečava da živimo život kako treba ili radimo nešto što volimo. Suviše malo nas vidi potencijal novca da nam donese radost, zahvalnost i sreću – posebno kada ga poklanjamo slobodno i uz istu pozitivnu energiju uz koju smo ga dobili.

Nakon što mi je nova prijateljica, tajanstvena žena s novčanikom, vratila novac, spustio sam pogled i primetio kako je gotovina bezbedno složena u pregradu. I to me je navelo na razmišljanje: *Na svetu je mnogo novca. Trenutno ima toliko novca koji širi sreću i ljubav. Ali isto toliko onog koji širi tugu i strah.*

Zapitao sam se da li išta mogu da učinim da pomognem svetu da primi što više ljubavi, zahvalnosti, radosti, napretka i mira. Zapitao sam se kako bih mogao da raširim što više srećnog novca. I tako mi je na pamet pala ideja, baš kao i pre mnogo godina, kada sam bio u parku sa ćerkom. Napisaću knjigu. Podeliću ove uvide s drugima – sa što više ljudi. A ova knjiga, *Srećan novac*, predstavlja suštinu svega što sam učio i naučio od mnogih. Pokušaću da vam pomognem da odgovorite na pitanja koja mi ljudi godinama postavljaju:

- Kako da postupam s novcem?

SREĆAN NOVAC

- Mogu li da imam više novca bez prevelike žrtve?
- Hoću li imati mira dok sam živ?
- Šta da radim kako bih vodio srećan, ispunjen, uspešan i smisljen život?

Na sva ta pitanja odgovoriću u ovoj knjizi. Kako su druge moje knjige promenile živote milionima ljudi, tako će i ova knjiga promeniti vaš.

Najviše se nadam da će vam ova knjiga pomoći da gledate na svoj život na potpuno drugačiji način i promenite svoj odnos prema novcu. Komentar koji najčešće dobijam od svojih čitalaca je: „Vau, ovo je nešto novo. Nikada nisam razmišljao o novcu na taj način.” Nadam se da i vi mislite isto. Nadam se da će ovo biti početak vašeg života sa srećnim novcem.

Obećavam da će biti uzbudljiv.

UVOD

Srećan i nesrećan novac

Postoje dve vrste novca: srećan i nesrećan. Srećan je onaj koji desetogodišnji dečak koristi za kupovinu cveća na Dan majki. Srećan je onaj koji roditelji rado odvajaju u stranu kako bi uštedeli nekoliko dolara više nedeljno da bi poslali decu u fudbalski kamp ili na časove klavira. Zaista je mnogo načina na koji običan novac postaje srećan:

- pomaganje članu porodice koji se muči da prevaziđe tešku situaciju;
- slanje nekoliko dolara onima koji su pogođeni uraganom;
- prikupljanje novca za prihvatilište za beskućnike;
- ulaganje u poslovni ili društveni projekat;
- primanje novčane naknade od zadovoljnih klijenata za rad ili usluge.

Novac koji cirkuliše s ljubavlju, pažnjom i osećajem prijateljstva je srećan novac. Zbog takvog novca ljudi se osmehuju i osećaju da su voljeni i duboko zbrinuti. On u svakom smislu predstavlja aktivan oblik ljubavi koju možemo da vidimo, osetimo i dodirujemo. Novac često može da pomogne drugima onako kako ništa drugo ne može. Na primer, kada neko prolazi kroz velike teškoće, poput gubitka doma zbog požara, „misli i molitve” i „dobre vibracije” će mu pomoći samo u određenoj meri. Ali budite sigurni da će novac pomoći porodici da stane na noge, kupi hranu

SREĆAN NOVAC

i obezbedi sebi privremeni krov nad glavom onako kako dobre vibracije jednostavno ne mogu.

Nasuprot tome, nesrećan novac je onaj koji nerado dajete za kiriju, račune i poreze. To nije teško zamisliti. Svi smo se susreli s različitim oblicima nesrećnog novca:

- plaćanje ili primanje alimentacije nakon mučnog razvoda;
- primanje plate za posao koji ne volite, ali ne možete da se naterate da ga napustite;
- nevoljno otplaćivanje kredita s ogromnim kamatama;
- primanje novca od osobe koja vam nerado plaća, poput nezadovoljnog kupca koji kaže: „Ne zaslužujete to, ali ću vam ipak platiti, da ispoštujem ugovor“;
- krađa novca – svejedno čijeg.

Novac koji kruži s razočaranjem, besom, tugom i očajem je nesrećan. Zbog ove vrste novca ljudi su pod stresom, očajni, degradirani, depresivni, a ponekad i nasilni. On ljude lišava dostojanstva, samopoštovanja i srdačnosti. Kad god primete i troše novac s negativnom energijom, pretvarate ga u nesrećan novac.

ODABERITE SVOJ TOK

Ako postoje dve vrste novca, onda postoje samo dva načina na koja postupamo s novcem. Naš protok finansija može da bude srećan ili nesrećan. Život i ishodi u njemu se razlikuju u zavisnosti od toka koji odaberete.

Dozvolite mi da ovo razjasnim: *količina novca koju zarađujete ili imate* ne čini vaš novac srećnim ili nesrećnim; vaš tok određuje *energija s kojom ga dajete i primete*. Bez obzira na to da li zarađujete mnogo ili zaista malo, vaš novac može biti u bilo kom od ova dva toka.

Na kraju krajeva, to je vaš izbor. Ako želite, možete da budete u toku srećnog novca. Možete izabrati da budete zahvalni kada primete novac i možete ga davati velikodušno, s radošću i entuzijazmom. Međutim, na osnovu iskustva u radu sa hiljadama ljudi koji su mi ponaosob prilazili na seminarima i radionicama, i tražili od

mene savet o novcu, shvatio sam da je to lakše reći nego učiniti. Većina ljudi ne vodi računa o svom odnosu prema protoku finansija. U stvari, usuđujem se da kažem da je većina ljudi već u duboko predanom, nesrećnom odnosu sa svojim novcem, bilo da su toga svesni ili ne.

A gde ima nesrećnog novca, i ljudi su nesrećni. Budite sigurni da ove dve stvari idu ruku pod ruku. Na primer, ako su vaša porodica i ljudi u vašem neposrednom okruženju – u školi, na radnom mestu ili u društvu – u toku nesrećnog novca, velika je verovatnoća da ste došli u dodir s ozbiljno ozlojeđenim, nezahvalnim i neveselim novcem.

Pošto većina nas nema zdrav odnos sa novcem, provodimo mnogo dragocenog vremena brinući se zbog novca i negodujući nad njim. Neki od nas ga toliko preziru i teško shvataju da o njemu uopšte ne žele ni da razmišljaju. Čak i ako na određenom nivou znamo da ćemo u nekom trenutku morati da se pozabavimo njime, izbegavamo to po svaku cenu. U stvari, ponekad smo toliko umorni od brige zbog nedostatka novca da nemamo dovoljno energije za bilo šta drugo u životu. Postajemo opterećeni bremenom rada, spajanja kraja s krajem i držanja koraka s komšijama. Zapravo, toliko smo opterećeni da puštamo račune da se nagomilavaju. Ne plaćamo ih. Ne brojimo novac u novčaniku i izbegavamo da pogledamo izvode iz banke. I tako se naši problemi, poput kamata, gomilaju.

Malo nas shvata koliko je energije potrebno za razmišljanje o novcu ili koliko novac utiče čak i na naše najosnovnije odluke.

Želim da na trenutak zastanete i razmislite o tome. Da li se vaši prijatelji i porodica prilično razlikuju prema finansijskim sredstvima i uslovima u kojima su odrastali? Da li se krećete u bogataškim krugovima ili većina vaših prijatelja iz dana u dan radi od devet do pet? Da li vaši prijatelji imaju slične kuće ili automobile? Mnogi od nas misle da je slučajnost ili sreća što upoznajemo upravo one ljude koje upoznajemo i što se družimo s određenim ljudima, ali velika je verovatnoća da naš socio-ekonomski status određuje mnogo toga u našim životima – sviđalo se to nama ili ne.

Dakle, tačno je da novac u određenoj meri kontroliše naš život. To ko smo, gde smo išli u školu, gde smo odrasli, s kim sklapamo prijateljstva, s kim se povezujemo u poslovnom svetu i kako odlučujemo

SREĆAN NOVAC

da zarađujemo i trošimo novac određuje mnogo toga u našim životima. Uveravam vas, protok novca ne pogađa samo siromašne i srednju klasu već i one koji primaju i daju novac pun negativne energije. Negativan tok novca takođe utiče na višu srednju klasu i bogate ljude. Poznajem mnogo bogatih klijenata koji se, iako su bogatiji od Mide,¹ smrtno plaše da ne izgube ono što imaju. Nemaju pojma čak ni kako da uživaju u svom novcu: neprestano su pod stresom jer neumorno pokušavaju da drže korak s Džounsovima.²

Naravno, ako vam je cilj da budete bogati, možete težiti tome. Ali većina ljudi shvata da neće rešiti sve probleme zarađivši mnogo novca. U stvari, mnogi ljudi shvataju da ne moraju ni da imaju mnogo novca kako bi sebi obezbedili idealan život. Umesto toga, ljudi koji shvataju kako da promene svoj stav i odnos prema novcu, i zacele rane vezane za novac, osećaju se najbogatije bez obzira na to koliko imaju.

ŠTA JE UOPŠTE NOVAC?

Tokom poslednje polovine svoje karijere usredsredio sam se na isceljivanje rana nastalih zbog novca. Većina ljudi, kada shvati koje su to rane, kako su nastale i kako im utiču na svakodnevni život, počinje da postavlja zdrave prioritete u životu. Ako se oslobodite bola koji osećate zbog novca, vaša finansijska situacija će se apsolutno promeniti, i to drastično. Vaš novac – a samim tim i vaš život – predstavlja odraz vaših uverenja o njemu. Ako poverujete da je novac nešto što možete koristiti za dobro, čega ima u izobilju i što se može slobodno davati i primati, vaš život će i spolja početi da odražava tu unutrašnju promenu. Međutim, ako se držite negativnih stavova i lažnih uverenja o novcu – da je zlo, da izaziva probleme, da je osnovni uzrok svega lošeg u vašem životu – možete

¹ Kralj Frigije nadaleko poznat po svom ogromnom bogatstvu i pohlepi. Naime, kada je bog Dionis hteo da mu ispuni želju u znak zahvalnosti što mu je vratio učitelja, Mida je poželeo da sve što dotakne pretvori u zlato, ali je brzo zažalio zbog te odluke. (Prim. lekt.)

² Popularni idiom u engleskom jeziku *keep up with the Joneses*, koji se odnosi na društvenu pojavu da ljudi po svaku cenu prate imućnije pripadnike svoje zajednice i pariraju im iako nemaju dovoljno uslova za to. (Prim. lekt.)

se kladiti da će vaša stvarnost uskoro i spolja postati odraz takvog unutrašnjeg monologa.

PRVA ISKUSTVA S NESREĆNIM NOVCEM

Iako nikada nisam nameravao da postanem pisac koji ljudima pomaže s novcem, moja potraga za srećnim novcem počela je kada sam bio mali. Novac je tada značajno uticao na moj život. Na mnogo načina lekcije koje sam naučio kao dete ostale su uz mene sve do današnjeg dana.

Moj otac je bio računovođa i vodio je uspešan privatni biznis. Kada bi mu došli klijenti, moj zadatak je bio da ih dočekam i poslužim im čaj. Zabavljao sam se tražeći prilike da svim tim iskusnim poslovnim ljudima postavljam pitanja o stvarima o kojima uopšte nisu očekivali da osmogodišnji dečak išta zna. Mnogi nisu znali kako da reaguju kada bih počeo da se raspitujem o profitu od prodaje tog meseca, povratu poreza, isplativosti ili podsticajima akcionara. Bio je to zabavan hobi.

U određenom trenutku počeo sam da primećujem da su neki očevi klijenti, iako su u početku nosili pomalo pohabanu odeću, s vremenom počeli da dolaze u finim odelima i skupim cipelama. Mnogi su menjali i automobile. Istovremeno sam primetio kako se drugi kreću u suprotnom smeru.

Na kraju je meni kao osmogodišnjaku postalo jasno da se većina ljudi, u koju spadaju i imućniji klijenti, može podeliti na dva opšta tipa: na one razdražljive, žurne i zauzete, i one mirne, zadovoljne i srećne.

Jednog popodneva dogodilo se nešto što me je potreslo, što sam zapamtio za ceo život. Vratio sam se iz škole i zatekao oca, koji je inače bio stoik, kako plače. Upravo on me je naučio karateu i kendou.³ Naučio me je da se suprotstavljam nasilnicima i štitim slabije. Nisam mogao da zamislim da bi išta moglo da ga rasplače, ali bilo je tako: stajao je preda mnom i, potpuno suprotno njegovoj ličnosti, raspadao se.

Majka me je odvela u stranu i rekla mi da se otac oseća odgovornim za tragediju koja se dogodila. Jedan od njegovih klijenata

³ Japanska veština mačevanja (Prim. prev.)

SREĆAN NOVAC

je ubio celu svoju porodicu, a zatim izvršio samoubistvo. Otac je krivio sebe pošto mu je odbio zajam nekoliko dana ranije, kada je klijent došao da ga očajnički moli za novac.

Kasnije sam saznao da je otac, iako ga je u početku odbio, zapravo nameravao da mu kasnije pozajmi novac. Hteo je da pomogne njegovoj porodici da se oporavi od teške finansijske situacije, ali je želeo da spreči da se taj novac slije direktno u džepove ajkula koje bi profitirale od njihove patnje.

Teška srca, otac je organizovao sahranu. Neprestano je razmišljao o posledicama svojih postupaka, pa je zapao u period mračne depresije i počeo da zloupotrebljava alkohol. Nikada se nije potpuno oporavio. Nestalo je njegovog osmeha, kao i osmeha naše porodice. To je bilo poražavajuće.

Do tada sam novac posmatrao isključivo s pozitivnim osećanjima. Deca ne povezuju novac sa strahom. Prvi put sam shvatio da novac može doneti mnogo više od uspeha i sreće: jedna greška, i možete da izgubite celu porodicu. Ovo sećanje je na mene ostavilo poseban utisak o mračnim uticajima novca.

Upravo tog dana sam odlučio da budem finansijski siguran kada odrastem i oženim se kako moja porodica nikada ne bi doživela sličnu sudbinu.

Možda sam bio suviše mlad da bih toga bio potpuno svestan, ali ovaj događaj je uticao na čitav moj pogled na novac. Čak i ako je moja porodica finansijski sigurna, šta je dobro u tome ako ljudi oko nas imaju finansijskih poteškoća? Na kraju krajeva, ljudi koji su nam najbliži uvek utiču na nas.

Odlučio sam da krenem u misiju traganja za smislom novca. Čemu on služi? Nekoliko godina kasnije, primetio sam neku vrstu fenomena. Japan je prolazio kroz ono što je kasnije nazvano „ekonomskim mehurom“. Opet sam iz prve ruke bio svedok odnosa ljudi s novcem – šta se dogodilo kada su ga imali mnogo, a onda, sasvim iznenada, nimalo.

Kada sam upisao fakultet, birao sam odlične učitelje koji će me naučiti važnim stvarima o poslu i novcu. Ponovo sam uočio podvojenost: postojale su dve vrste bogatih ljudi, srećni i nesrećni. Činilo se da oni srećni imaju odlične odnose sa svojim porodicama i da se svi bave nečim što vole. Pored toga, i zaposleni i klijenti su im

KEN HONDA

ukazivali veliko poštovanje, a oni su bili ljudi koji bi sve učinili za ljude u nevolji. Nasuprot tome, primetio sam da nesrećni bogati ljudi razmišljaju o tome koliko više mogu da zarade i kako da povećaju svoju neto vrednost. Nisu bili u stanju da razmišljaju ni o čemu, sem o tome kako da pokrenu nove poslove i legalno iskoriste druge ljude. Oni su bili klasični prevaranti s dva lica: obično su se loše ponašali prema zaposlenima i bili grubi prema konobarima i vozačima, ali su se ponašali dobro prema onima koji mogu da im daju novac ili učine nešto što će im pomoći da napreduju.

Šta je ove dve grupe ljudi činilo tako različitim?

Znao sam da sigurno postoji razlog za njihovo ponašanje, kao i neka formula, nešto što utiče na sve. Zašto su neki ljudi koji imaju novac postali srećni i velikodušni, a drugi nisu?

Nisam ni znao da počinjem doživotnu potragu za srećnim novcem.